

Arbitrajul comercial și procedura în fața instanței arbitrale

Bistrița
21.05.2024

Curtea de Arbitraj Comercial
Internațional

Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

1

argint

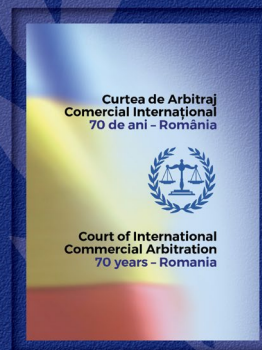

37 mm

31,103 g

70 de ani de la înființarea
Curții de Arbitraj Comercial
Internațional

70 de ani de la înființarea Curții de Arbitraj Comercial Internațional
70 years since the establishment of the Court of International Commercial Arbitration

CCIR
Curtea de Arbitraj
Comercial Internațional
70 de ani - România

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Arbitrajul comercial reprezintă o formă de jurisdicție alternativă la jurisdicția instanțelor judecătorești și așa cum prevede art. 542 din Codul de procedură civilă „persoanele care au capacitate deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbateră succesoră, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora nu pot să dispună”. De asemenea, atât statul, cât și autoritățile publice și persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice pot încheia convenții arbitrale dacă legea le permite.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Clauza de arbitraj recomandată de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României pentru a fi inclusă în contractele comerciale:

„Orice litigiu decurgând din sau în legătură cu acest contract, inclusiv referitor la încheierea, executarea ori desființarea lui, se va soluționa prin arbitrajul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României în conformitate cu Regulile de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj Comercial Internațional, în vigoare, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Poate fi arbitru orice persoană, cetățean român sau străin, care are capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor sale, se bucură de o reputație neștirbită și are o înaltă calificare și experiență profesională în domeniul dreptului privat, relațiilor economice interne și internaționale și arbitrajului comercial. De asemenea, orice avocat sau consilier juridic, independent de vechimea în profesie, poate pleda în arbitraj, părțile putându-se reprezenta chiar și singure.

Să fii arbitru, nu este o profesie în sine, ci o activitate prestată ocazional. Aceasta deoarece părțile aleg arbitrii potrivit în fiecare caz în parte. Acest lucru face ca activitatea de arbitraj să nu aibă un caracter economic și să nu fie considerată ca activitate care urmărește obținerea de profit așa cum prevede art. 616 din Codul de procedură civilă.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Ce este Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României?

Înființată în anul 1953 și cu o tradiție de 70 de ani, Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României este o instituție abilitată prin lege să soluționeze litigii comerciale interne sau internaționale.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Principalele elemente de consolidare a credibilității acestei instituții sunt date de:

- a) calitatea hotărârilor arbitrale, fapt dovedit de o rata extrem de mică de desființare a lor de către instanțele judecătorești;
- b) buna reputație profesională a arbitrilor care au pronunțat hotărâri în cadrul Curții de Arbitraj (atât arbitrii români, cât și arbitrii străini);
- c) stabilitatea instituțională a Curții de Arbitraj pentru că în domeniul arbitrajului comercial părțile au nevoie să știe că dacă înscriu o clauză arbitrală în contract, peste câțiva ani când vor apela la serviciile Curții, aceasta este funcțională, și nu doar la momentul soluționării litigiului, ci și la momentul punerii în executare a sentinței arbitrale.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea Curții, aceasta oferă următoarele servicii: arbitraj, consultanță procedurală, cooperare internațională, studii și cercetare în domeniul arbitrajului și cooperare internă în cadrul sistemului arbitral cameral român.

În cazul arbitrajului pentru soluționarea litigiilor internaționale și interne, competența este stabilită în baza înțelegerii convenite de comercianți în contracte sau acte adiționale; consultanța procedurală este asigurată gratuit de personalul de specialitate al Curții de Arbitraj la sediul Curții, iar cooperarea internațională se realizează prin participarea la/și organizarea de conferințe, reuniuni, forumuri și seminarii internaționale cu instituții și organizații similare de arbitraj din alte țări, în vederea stabilirii sau dezvoltării unor relații de conlucrare.

Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

8

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Părțile pot apela la serviciile Curții de Arbitraj dacă au inclus o clauză contractuală în baza căreia să îi confere Curții competența de soluționare a litigiilor dintre ele.

Hotărârea arbitrală are aceeași forță juridică și valoare ca și o hotărâre judecătorească emisă de instanțele judecătorești statale.

Activitatea Curții de Arbitraj reprezintă, practic, o alternativă privată la justiția statală, cu o competență ce acoperă toate litigiile comerciale interne și internaționale.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Arbitrajul comercial oferă o serie de avantaje față de justiția statală, avantaje care țin de:

- a) posibilitatea părților de a-și desemna arbitrii care să soluționeze litigiul;
- b) celeritate în rezolvarea litigiilor (media fiind între 3 și 6 luni);
- c) specializarea sau uneori ultra specializarea arbitrilor în domeniul pentru care se solicită soluționarea litigiului;
- d) disponibilitate mult mai mare de timp din partea arbitrilor în analiza și soluționarea dosarelor arbitrale, față de judecătorii de la instanțele statale care sunt mult prea încărcați de numărul mare de dosare pe care trebuie să le soluționeze;
- e) confidențialitatea dezbaterilor și a datelor furnizate de părți pe parcursul soluționării dosarului arbitral;
- f) flexibilitate în procedura arbitrală prin posibilitatea pe care o oferă părților de a interveni în această procedură (stabilirea termenelor de judecată, stabilirea unei proceduri rapide de soluționare a litigiului, posibilitatea de eșalonare a plății taxelor arbitrale, etc);
- g) costuri mai mici în comparație cu taxele judiciare percepute de instanțele statale, mai ales în privința dosarelor cu valori mari și foarte mari.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Fiecare parte își poate desemna un arbitru, iar cei doi arbitri desemnați de către părți desemnează la rândul lor un supra arbitru. Există o competență specializată a arbitrilor, arbitrii Curții de Arbitraj fiind specialiști cu înaltă calificare în domeniul dreptului și relațiilor comerciale internaționale.

Există de asemenea, o confidențialitate a ședințelor de judecată acestea nefiind publice, nicio persoană, în afară de părți, neavând acces la informațiile privind activitatea de soluționare a litigiilor, ceea ce conferă un avantaj major față de justiția de la instanțele judecătorești statale, deoarece oamenii de afaceri, în general, nu doresc să se cunoască public anumite informații comerciale din interiorul societății lor care ar putea fi utilizate ulterior de către competitori.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Celeritatea procedurilor arbitrale este un alt avantaj, procedura arbitrală desfășurându-se, de regulă, pe parcursul a cel mult 12 luni, în arbitrajul internațional și 6 luni în cel intern. Nu în ultimul rând reiterez faptul că hotărârile arbitrale au aceeași valoare ca și hotărârile pronunțate de instanțele de judecată statale, ele fiind definitive și obligatorii pentru părți și bucurându-se de o largă recunoaștere internațională deoarece România, alături de alte peste 100 de state, a ratificat Convenția Națiunilor Unite încheiată la New York, în 1958 cu privire la recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

În comparație cu alte instituții de arbitraj comercial române Curtea de Arbitraj are o serie de avantaje date de:

- a) reputația instituțională verificată în timp, fiind cea mai veche și stabilă instituție arbitrală;
- b) calitatea arbitrilor;
- c) calitatea hotărârilor arbitrale;
- d) cooperarea cu instituții arbitrale internaționale;
- e) posibilitatea Curții de a oferi și servicii de arbitraj comercial internațional, nu doar intern.

Arbitrajul comercial realizat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

În relație cu alte instituții arbitrale străine, Curtea de Arbitraj:

- a) are o reputație consolidată în timp de instituție arbitrală legată de dreptul român și teritoriul României, celelalte instituții arbitrale pronunțând hotărâri arbitrale cu aplicarea dreptului român sau pe teritoriul României numai sporadic;
- b) are o jurisprudență bogată în arbitraj cu aplicarea dreptului român;
- c) are o bază materială pe teritoriul României, eficientă pentru desfășurarea procedurilor arbitrale.

Tendințe globale în arbitraj

13

Simplificarea regulilor arbitrale

- Proceduri simplificate, de urgenta, de suport & de asistenta;
- Proceduri complexe, maxim o etapă scrisa și una orală, maxim doua serii de depuneri documente;
- Procedura scrisa exclusiva;

Celeritate

- Scurtarea termenelor;
- Arbitru de urgență;
- Sancționarea arbitrilor pentru nerespectarea termenelor de redactare a hotărârilor

Reducerea costurilor

- Grile separate pentru proceduri simplificate, cu costuri semnificativ reduse;

Diversitate

- Liste de arbitri deschise;
- Încurajarea numirii femeilor în poziția de arbitru;

Transparență

- Publicarea compunerii tribunalelor arbitrale;
- Comunicarea motivării deciziilor Curții (obligatoriu în chestiunile legate de administrarea arbitrajului).

Obiectivele Curții

14

Lista de arbitri

- Admiteri anuale;
- Eliminarea barierelor formale;
- Diversitatea expertizelor: mediul academic, practicieni în drept, sistemul judiciar, organe administrative.

Reguli de procedură arbitrală în acord cu cele internaționale

- Simplificare, eliminarea aspectelor judiciare, transparență.

Arbitraj specializat

- Sectiuni (de ex. pentru proceduri în engleză, franceză, germană);

O nouă abordare față de experți

- Autonomia părților – desemnări în afara listei Curții;
- Desemnarea transparentă a unui expert de către tribunal.

Obiectivele Curții

15

- Principalul obiectiv a constat în simplificarea Regulilor de arbitraj (ex. eliminarea „arbitrului supleant”);
- Măsuri pentru de-judicializare – îndepărtarea de formalismul instanțelor naționale;
- Sporirea eficienței – prin reglementarea conexării dosarelor arbitrale;
- Delimitare clară a etapelor procesuale – etapa scrisă, orală, probe, administrarea cauzei;
- Creșterea transparenței;
- Consolidarea imparțialității și independenței: prevederi clare pentru recuzarea arbitrilor; alinierea la cele mai bune practici din arbitraj; sancțiuni mai stricte pentru conflictul de interese;
- Introducerea Arbitrului de urgență.

Simplificare, eficientizare și transparentizarea prin:

- delimitarea clară a etapelor procedurale: conferința privind administrarea cauzei și calendarul procedural provizoriu; faza scrisă împărțită în două etape;
- arbitrul de urgență – măsuri provizorii și asigurătorii înainte de inițierea arbitrajului;
- conexarea dosarelor arbitrale;
- numărul de arbitri și numirea acestora;
- disjungerea procedurii (*bifurcation*).

Regulile de arbitraj 2014: nu conțineau nicio prevedere referitoare la conexare, fiind discutabil dacă se puteau conecta mai multe dosare arbitrale prin aplicarea dispozițiilor CPC în completarea Regulilor.

Actualele Reguli: reglementează în mod expres posibilitatea conexării mai multor dosare arbitrale.

Înainte de constituirea celui de-al doilea tribunal arbitral

- Cererea de conexare cu un dosar arbitral deja existent se face prin cererea de arbitraj sau prin răspunsul la cererea de arbitraj;
- Cererea de conexare va fi soluționată de primul tribunal arbitral învestit.

Conexarea dosarelor arbitrale

18

- i. toate părțile sunt de acord cu conexarea;
- ii. toate pretențiile sunt formulate în temeiul aceleiași convenții arbitrale;
- iii. atunci când sunt formulate pretenții în baza mai multor convenții arbitrale, încheiate între aceleași părți, dacă: (a) clauzele arbitrale sunt compatibile și (b) se poate deduce un acord scris al fiecăreia dintre părțile la arbitraj, conform căruia pretențiile pot fi soluționate în cadrul unui singur dosar arbitral.

După constituirea celui de-al doilea tribunal arbitral

- În acest caz, conexarea se poate face doar cu acordul tuturor părților, din primul dosar la care se dorește conexarea și din dosarul nou.

Nr. de arbitri și numirea acestora

19

Regulile de arbitraj 2014

- Dacă părțile nu stabileau numărul arbitrilor, litigiul se judeca de trei arbitri;
- Se recomanda părților ca la numirea arbitrului să numească și un arbitru supleant.

Actualele Reguli

- Se păstrează regula numărului de trei arbitri, atunci când părțile nu au convenit altfel, însă se introduce o excepție în cauzele cu valoare de până la 10.000 Euro/50.000 lei, când tribunalul arbitral va fi constituit dintr-un singur arbitru;
- Se elimină instituția arbitrului supleant.

Disjungerea procedurii („bifurcation”)

- dreptul tribunalului arbitral de a soluționa dosarul în două faze, respectiv (i) stabilirea întrunirii condițiilor răspunderii civile și (ii) întinderea prejudiciului - practică obișnuită în arbitrajul internațional cu efect de diminuare a costurilor și eficientizare a procedurii.

Conferința privind administrarea cauzei și calendarul procedural provizoriu

- Regulile de arbitraj 2014 reglementau doar posibilitatea tribunalului arbitral de a stabili, cu acordul părților, un calendar procedural provizoriu în litigiile complexe (art. 50).
- Actualele Reguli reglementează conferința privind administrarea cauzei, în cadrul careia se stabilesc următoarele etape ale procedurii și sunt discutate alte aspecte administrative.

Judecata arbitrală

21

Conferința este considerată *primul termen de arbitrare*:

- tribunalul arbitral își verifică propria competență;
- părțile au obligația – sub sancțiunea decăderii – să informeze tribunalul arbitral dacă au obiecții; solicită să se judece în echitate; doresc să invoce excepții și apărări care fac inutilă administrarea de probe/cercetarea în fond a cauzei; au cereri de chemare în garanție sau de introducere în cauză a altor persoane;
- marchează momentul până la care părțile își pot modifica sau suplimenta pretențiile, apărările sau cererile, fără aprobarea tribunalului.

Pe parcursul conferinței sau imediat după, tribunalul stabilește calendarul procedural.

Etapa scrisă

Regulile de arbitraj 2014 - reglementau etapa scrisă a procedurii arbitrale similar celei din fața instanțelor judecătorești; principalele acte scrise fiind: cererea de arbitrare, întâmpinarea, cererea reconvențională, acestea reprezentând procedura preliminară (art. 27 – 35).

Actualele Reguli - prevăd că faza scrisă cuprinde, în principiu, două etape:

- etapa depunerii cererii de arbitrare și a răspunsului la cererea de arbitrare;
- etapa depunerii memoriilor individuale (memoriul reclamantului privind detalierea pretențiilor, memoriul pârâtului privind detalierea apărărilor, alte memorii suplimentare).

Etapa depunerii memoriilor individuale poate fi eliminată la cererea părților sau din oficiu, în raport de circumstanțele și complexitatea cauzei.

Procedura arbitrului de urgență

23

Pentru dispunerea măsurilor provizorii sau asigurătorii înainte de inițierea procedurii de arbitraj/înaintarea cauzei spre tribunalul arbitral, orice parte poate solicita numirea unui arbitru de urgență.

Numirea arbitrului de urgență - în termen de 48 de ore de la primirea cererii de Secretariatul Curții, prin decizia Președintelui Curții.

Desfășurarea procedurii de urgență

- în 2 zile de la desemnare, arbitrul va stabili un calendar procedural provizoriu și se va pronunța cu privire la necesitatea depunerii unei cauțiuni;
- arbitrul de urgență se pronunță asupra măsurilor provizorii și asigurătorii prin încheiere executorie, nu mai târziu de 10 zile de la data la care i s-a comunicat numirea.

Efectele încheierii pronunțate de arbitrul de urgență

- încheierea este obligatorie pentru părți;
- poate fi modificată sau revocată de către arbitru la cererea motivată a unei părți;
- încheierea nu mai produce efecte dacă: arbitrul de urgență sau tribunalul arbitral decid astfel; tribunalul arbitral dă o sentință definitivă; arbitrajul nu începe în 30 de zile de la data emiterii hotărârii, etc.

Tribunalul arbitral poate modifica sau anula măsurile provizorii sau asigurătorii luate de arbitrul de urgență.

Promovarea arbitrajului comercial

26

VĂ MULȚUMESC

Prof. univ. dr. Stefan DEACONU

Președintele Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă
Camera de Comerț și Industrie a României

Email: stefan.deaconu@ccir.ro